

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografa
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tariful
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA” iese în zilele care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumă la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etajul
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 268.

Brașov, Miercuri 3 (16) Decembrie.

1903.

Schimbarea numelor.

(a) De câte ori cetim lista ma-
ghiarisărilor de nume, ce se publică
apropo de ilnic în ziarele din Buda-
pesta, întotdeauna ni-se sugerează sen-
sația indignării și a milei. A indig-
nării față de cei ce abuzază de si-
tuația nenorocită în care se află at-
mosfera publică a țării, spre a vena
interese egoistice prin maghiarisarea
numelui lor, și a milei față de cei
ce sunt destul de naivi spre a crede,
că prin asemenea maghiarisări de
nume se duce înainte cauza maghia-
rismului fie numai cu un pas.

Ne grăbim a constata însă, că
în listele ce se publică prin ziare
nu se află decât foarte rar vr'un nu-
me românesc, poate vr'un jandarm
său slujbaş la căile ferate, care silit
de forța împrejurărilor, numai el o
fi sciind sermanul, după câtă luptă
internă și după câte lacrimi, se ho-
tărăscă a-și lăpăda numele străbun
— pentru-ca se-și salveze prin acesta
bucățița de pâine pentru el și co-
pila lui.

Restul în mare parte aparține
„neamului ales”.

Schimbarea numelui judecată din
punct de vedere psihologic, este
criteriul unei abnormități spirituale,
și decă ne aducem bine aminte, re-
gretatul Popescu de la Sibiu în ma-
nualul său de psihologie numera
schimbarea numelui între semnele
neîndoioase ale alienației.

Încât pentru Evrei, ei poartă nu-
mele lor cu cari sunt înregistrați
astăzi în cartea cea mare socială și
comercială a Europei, numai ca o
haină străină impusă lor de forța
împrejurărilor.

Șloim sin Burah, Moise sin Bercu
și așa mai departe, se numiau ei
până pe la mijlocul secolului XVIII.
Iosif II distins prin râvna lui de a
centraliza și a aduce totul în regulă
în vastul său imperiu, și a pus în
gând să înzestreze și pe supușii săi
evrei cu nume de familie europe-

nesci. El a instituit comisiuni. pe
cari le-a însărcinat cu noul botez.
Evreii, cari aveau ceva dare de
mână, „au stăruit” pe lângă comi-
siuni și au obținut nume strălucitoare
luate din regnul mineralelor, plan-
telor și animalelor. Diamant, — Ru-
bin, — Gold—și Silberstein, Rosen-
stock, Löwenstein etc. Care era mai
sărăcut, trebuia să se mulțumescă
cu nume ca: Eisenstein, Zwiebel și
Ochsensohn.

A trecut mai bine de o sută
de ani, de când ei poartă numele
impuse lor de Iosif II. Frumose, urite
cum erau, astăzi nu mai sunt opor-
tune. Germanismul este astăzi o mo-
nedă eșită din us în Ungaria, de ce
se stea ei deci la îndoială și se nu-și
schimbe numele cu nume bine su-
nătoare maghiare istorice, ca Teleki,
Kemény, Bocskai, mai ales când
schimbarea acesta nu-i costă decât
o coroană și în realitate ei tot așa
de puțin riscă de a deveni maghiari,
pe cât de puțin erau germani, când
purtau nume nemțesci?

Și ce avantaj mare are omul
când cu un nume bine sunător isto-
ric poate acoperi dinaintea celor
ușor credători atâtea calități de
rassă!

În Franța nu fac ei tot așa?
Din Levy-Lyon (adecă Levi din
Lyon) nu spune Drumont, că se face
cu cea mai mare ușurință Levillion,
un nume băstinaș frances? Apoi se
poftescă cine-va a-i contesta, că stră-
moșii lui n'au luat parte la expedi-
ția lui Ludovic IX, cel sfânt, debar-
când în 1249 la Damietta!

În Italia același lucru. Scriito-
rul acestor rânduri a vădut în Flo-
rența o firmă comercială evrească
împodobită cu numele marelui poet
Dante.

În Austria numai săptămânile
trecute se jeluia deputatul Schnei-
der, că medicii evrei din Viena își
schimbă numele de Kohn în Kör-
ting, Stern în Seybel și alte nume

neaoșe germane, numai spre a se
duce publicul.

Er în România, unde schimbării
numelor s'a pus stavilă prin o lege
prea înțelepă, decă răsfoim monito-
rele de prin anii nouă-deci, vedem
cum din Magler s'a făcut Filipescu,
din Tipis Bimbon-Iosif Bibicescu,
din Adelsberger-Ardeleanu, din Ois-
ser Leib-Gheorghe Lazăr (!), din
Tivibel Iosub Froim—Emil Florian,
din Marcu Hecht-Aureliu Candrea,
din Ornstein—Nestorianu, din Avram
Schwarz—Alexandru Cernea etc.

Chestiunea schimbării numelor
a devenit și mai actuală săptămâ-
nile trecute prin hotărîrea luată
în unanimitate la cercul literar al
elevilor de la preparandia (școala nor-
mală de învățători) statului din ora-
șul Clușiu.

Tinerii pedagogi, influențați de
sigur de mișcarea naționalistă ma-
ghiară condusă de un Banffy și un
Apponyi, într'un avânt „patriotic”
au decis să facă o petiție colectivă,
cerând cu toții cei-ce au nume
străine, înlocuirea acestora cu altele
maghiare. În vacanța de Crăciun,
mergând acasă vor cere consenti-
mentul părinților și își vor aduce
petițiile necesare. Propunerea a fost
făcută, decă ne aducem bine aminte,
de un anumit Ziegler.

Un diar din Clușiu publicând
scirea acesta, îi felicită pe inimoșii
tineri și declară, că „numai pe ca-
lea acesta va pute ajunge Ungaria—
maghiară”.

Nu putem să clasificăm pe acești
tineri nici în categoria indicată de
psihologia lui Popescu, nici în-
tre fiii „neamului ales”. Ei sunt însă
victima unui curent bolnăvicios,
care precum se vede, este încă de
parte de a fi ajuns la apogeul său.

Ii compătimim.

Armata și limba maghiară. Di-
lele aceste foile maghiare colportaseră
scirea, că ministrul de război ar fi dat
un ordin comandanților de corpuri în care

s'ar cere ofițerilor de la regimentele un-
gare să învețe limba maghiară.

Oficioul „Fremdenblatt” desminte
scirea acesta, rectificând scirile colportate
așa, că ministrul de război a dat în ade-
văr un ordin, pentru-ca ofițerii cari ser-
vesc la regimente unde soldații vorbesc
altă limbă, decă cea germană, să-și dea
silință a învăța limba acesta, care se nu-
mesce limba regimentală, ér cei-ce ser-
vesc la regimente nemțesci, să învețe și
ei o limbă ôre-care, deôre-ce se pôte în-
tâmpla foarte ușor, ca să trebuiescă a fi
permutați în interes de serviciu la vr'un
regiment, unde soldații să vorbescă altă
limbă, decă cea nemțescă.

Tisza la Viena. Ministrul președinte
unguresc contele Tisza a plecat aseră la
Viena. Călătoria lui Tisza se aduce în le-
gătură cu ultimele evenimente din camera
Seniorilor austriaci și din dieta ungară.

„Reichsrath”-ul austriac a fost
amănat pe timp nedeterminat.

Lupta națională în sinul cleru-
lui catolic din Boemia. Preoții ger-
mani din diecesa Königgrätz au lansat
următorul manifest: „Mișcarea inițiată de
clerul ceh silesce și clerul german din
diecesa noastră de a lua poziție în che-
stiunea separațiunei acestei diecese. Păs-
trând venerațiune fiiescă față cu episcopul
diecesan, subsemnații își exprimă în ace-
lași timp deplina încredere față cu Prea
Sfinția Sa episcopul onorar Frind, espus
în timpul din urmă unor atacuri nemoti-
vate. — Subsemnații se declară pe față
ca aparținători poporului german, pe care
sunt chemați a-l conduce la mântuirea
večnică. Ei așteptă în sfârșit, ca să se în-
fințeze cât mai curând o alianță regnico-
lară, eventual imperială a clerului german,
cu scop de a lua poziție pentru apărarea
intereselor lor bisericesci, personale și na-
ționale”.

Puterile și regicidii. Regelui Petru
i-se dă a înțelege din ce în ce mai
energic din partea puterilor, că un con-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Surmenajul.

(Articol pedagogic.)

Una din cestiunile, cari au preocupat
mai intensiv în ultimii de ce ani psiholo-
gia experimentală și pedagogia, și au pa-
sionat deopotrivă bărbați de școlă, fisio-
logi și medici, e cestiunea surmenajului.

Elevii sunt prea încărcăți prin siste-
mul actual de învățământ, munca intelec-
tuală, ce li-se impune elevilor, întrece
forța de rezistență a tinerelor generațiuni.
Urmarea e degenerarea fizică și psihică
a organismului. Acesta e plângerea, ce-o
ridică societatea de-o vreme încôce în
contra învățământului. Acesta e surme-
najul.

Discusiunea și-a luat începutul în lu-
mea științifică, din experiența, că *nevras-
lenia*, această epidemie modernă a vécului
nostru, ce a cuprins generațiunile mai ti-
nere, *progresază paralel cu munca spiri-*

*tuală prea intensivă, une-ori exagerată și
escesivă, ce se impune adî elevilor prin în-
vățământ.*

Bărbați de specialitate au cercat prin
fel de fel de experimente să esplice și să
motiveze raportul causal între cele două fe-
nomene fiziologice-psihologice (prea ma-
rea încordare a creierului și nervositatea)
și să afle și coeficientul corăspundător,
prin care să se dea espresiune matema-
tică gradului de oboselă cerebrală, după
o muncă mai intensiva spirituală său cor-
porală.

Metodele întrebuițate pentru ajun-
gerea acestui scop sunt trei:

a) **Dictatul:** din numărul erorilor
făcute la esercițiile de dictat, se conchide
asupra gradului de oboselă spirituală. Acest
metod a fost urmat de *Dr. L. Burgerstein*
(Viena), *L. Höpfner*, *Dr. H. Lasser*, prof.
Dr. A. Spitzner (Lipsca), dir. *H. Ianuschke*
(Teschen), prof. univ. *Dr. Ebbinghaus*
(Breslau) și prof. univ. *Dr. Kräpelin* (Iena).
Experiențele s'au făcut parte cu elevi

mică de circa 10 ani, parte cu studenți
universitari.

b) **Metodul ergografic.** Ergografu-
l e un ingenios aparat, inventat de celebrul
fisiolog *Angelo Mosso* din Turin. Cuaju-
torul acestui aparat se conchide din obo-
sela musculaturei asupra oboselei sistemu-
lui central nervos. Invențiunea lui Mosso
și rezultatele obținute de el au stîrnit la
timpul său mare senzație în lumea știin-
țifică și pedagogică. Experimente analoge
la diferitele obiecte de învățământ (gim-
nastică, cântări, lectură germană din isto-
rie, propozițiuni latinesci) a făcut și *Dr.
R. Keller*.

c) **Metodul esthesiometric** urmat
de *Dr. H. Griesbach*, *Dr. L. Wagner* și
Dr. F. Kemsies, se bazează pe experiența,
că sensibilitatea pielii scade în raport cu
obosela spirituală. Experimentele s'au fă-
cut cu ajutorul unui cercel.*

Rezultatele obținute în urma multe-

* Compară: *Max Guttman*, *Gegenwärtiger
Stand der Ermüdungsfrage*, în *Zeitschrift für die
östrerr. Gymnasien*, 1902, Heft 11.

lor experimente și esperiențe, întru cât
coincid cu părerile mele, se pot reasuma
sub următoarele puncte:

1) Munca spirituală impusă elevilor
prin sistemul actual de învățământ, întrece
de obicei forța de rezistență a elevilor.
Se cere deci o *selectiune* mai pedagogică
și mai igienică a materialului de învăț-
mânt, ér *instrucțiunea particulară* în afară
de școlă, acest balast superfluu și îngreu-
nător, trebuie să înceteze, său cel puțin să
fie limitată.

2) Trebuie să se dea importanța cu-
venită *igienei* în și afară de școlă. Edu-
cațiunea corporală, întemeiată pe base ra-
ționale, la nici un cas nu trebuie neglijată.
Mens sana in corpore sano, e un vechi
adevăr probat de atâtea generațiuni de
ômeni.

E ceva înspăimântător, când statis-
tica mai nouă ne spune, că anul acesta
s'au prăpădit la noi de tuberculosă 70731
de inși. (cf. *Magyar Tanügy*, numărul ul-
tim a. c.) Tineri îmbătrâniți și ofliți în-
ainte de vreme pôte nu s'au mai pomenit atâ-

tact regular, cum se obicnuiesc și cu alte curți, numai atunci va pute avea loc și cu densus, decât se va desface de tovarășia regișilor. Încă din săptămâna trecută se svonea, că toți miniștrii străini își vor lua înainte de anul nou un concediu nelimitat. Representantul Rusiei a și plecat deja, ér acum se depeșeză din Berlin, că reprezentanții Germaniei, Austriei și Turciei vor urma exemplul reprezentantului rusesc. Măsura această solidară este rezultatul înțelegerii comune a respectivilor monarhi, cari au cădut de acord, să nu-și lase reprezentanții în situația penibilă de a intra în sezonul carnavalului la eventuale baluri de curte în contact social cu nisece ómení, ale căror mâni sunt *mânjite cu sânge regesc*. Din cauza această contactul diplomatic trebuie să se limiteze riguros la afacerile oficiale.

Dilele acestea, după cum se scrie din Belgrad, s'a întâmplat un conflict violent între regele *Petru* și colonelul *Mașin*. Acesta a cerut de la rege să disolve imediat scupștina și să concedieze cabinetul *Gruici*. Regele s'a împotrivit. În urma acesteia a izbucnit între cei doi altercație în totă puterea cuvântului, în cursul căreia erau cât pe ce să se ia la bătaie. *Mașin* a părăsit conacul, injurând ca un surugiu.

Deputatul A. Vlad și „Libertatea“.

I.

Brașov, 15 Decembrie.

Am ținut să revenim la izbucnirile pătimeșe, cu cari ne-a întâmpinat „Libertatea“ din Orăștie, fiindcă le privim ca pe un simptom viu al stării bolnăvicioșe, ce a cuprins de un șir de ani organismul nostru național.

E știut, că numita fôie se conduce de ideile politice și nepolitice ale tinerului deputat al Dobrei Dr. A. Vlad, ba se închină „genialității“ și „virtuților“ lui în așa măsură, încât privește cu dispreț la aceia, tineri și bătrâni, din sinul națiunii noastre ciscarpatine, cari pot fi atât de „impertinenți“, „mojici“ și „plin de răutate“ încât să se încumete a critica, ori a esamina numai faptele acestui „lucifer“ fără de sémă al „noului curent“.

N'avem să facem nici o obiecțiune celor ce dintr'o cauză séu alta sunt încântați de personalitatea avocatului Dr. A. Vlad. Prietenilor se cuvine să țină unul cu altul și nu ne trece prin gând a analiza aici calitățile personale ale numitului domn.

Din momentul însă când Dr. A. Vlad iese pe scena vieții publice, vrând să se ocupe de afacerile publice naționale ale poporului, când subscie apeluri electorale ale partidului național român și când are tupeul particular, ca în contradicție chiar cu atitudinea și programul acestui partid să candideze ca deputat într'un cerc electoral românesc, care apoi *bona*

fide îl și alege, atunci el e dator să dea sémă publicului român, partidului național și alegătorilor săi de fie-care pas ce-l întreprinde, de fie-care faptă ce-o sêvîrșește, atunci ori-ce Român de bine este în drept a judeca și a critica atitudinea lui națională, și pentru densus se nasce îndatorirea de a da, ori de câte-ori i-s'ar cere, lămuririle necesare și de a-și justifica atitudinea politică înaintea națiunii sale.

Făcut'a și lucrat'a așa avocatul, omul de încredere al celor din comitetul partidului,* colaboratorul „Libertății“ și deputatul A. Vlad?

Quod non. Ci a lucrat și s'a purtat tocmai de-andósele.

Deja de la aparițiunea fôiei săptămânale „Libertatea“ din Orăștie, la finele anului 1901, cetind programul acestei foi, care a fost subscris între alți mai mulți tineri și de Dr. Vlad și care se dice a fi fost chiar redactat de el, bărbații serios din sinul partidului nostru național fură cuprinși de îngrijiri pentru viitor, deóre-ce vedeau, că drumul, pe care au apucat cei cu „noul curent“, e fôrte periculos pentru unitatea și solidaritatea noastră națională. Se mângăiau totu-și în cât-va, în urma promisiunii ce-o făcuseră acei tineri, dimpreună cu Dr. A. Vlad în numărul prim al „Libertății“, că, stând pe baza „singurului program național“, vor rămâne credincioși partidului nostru și „vor valida convingerile lor numai în cadrul organizațiunii sale“.

Deja după vre-o două luni însă „Libertatea“ și-a desavuat aprópe cu desêvîrșire programul, cu care și-a anunțat aparițiunea, ér Dr. A. Vlad dimpreună cu cei-lalți fundatori ai acestei foi începură a lua în deșert „naționalismul din era vechiă“ și a cere abolirea tuturor „formelor mașinale“ ale organizațiunii de partid, pentru-ca, veđi Dómnne, ómenii noului curent să aibă deplină libertate pentru a pute manifesta neîmpiedecați și fără de nici o sfielă „spiritul vremei“.

N'a trecut mult după aceea și d-l Vlad și-a vădut visul cu ochii, a fost ates deputat în cercul Dobrei. În ce împrejurări însă și cu ce preț?

Publicul român și alegătorii săi au fost amăgiți, că densus va candida cu programul național. Când colo ce se veđi? Avocatul Vlad în vorbirea-program, ce a adresat'o alegătorilor, declară că el primesc de ale sale tóte punctele, afară de punctul (cardinal) relativ la autonomia Transilvaniei și decí se recomandă ca aderent al partidului național. Alegătorii români dela Dobra nu-și pot da sémă de această apucătură, nu înțeleg „spiritul vremei“ și alérgă la urnă cređend, că aleg în adevér un aderent al partidului național.

Astfel în timp numai de o jumătate de an, avocatul Vlad trecu printr'o dublă metamorfosă, pân' ce ajunse în dietă,

*) Decă se mai bucură și ađi de încrederea lor, nu putem sci. — Red.

unde a dat de teren priincios pentru schimbările la față. Nu se 'mplini altă jumătate de an și deputatul Dobrei a și trecut printr'o „nouă evolațiune“.

În prima sa vorbire, cu care a debutat în cameră, Dr. Vlad, póte pentru a apare consecuent în inconsecuența lui, s'a dat încă — deși fără de nici un temei — de reprezentant al nisuințelor (partidului național român, încunjurând firesce de a aduce vorba despre programul acestuia. În vorbirea sa din urmă — a doua — s'a degajat însă și de această „formă“ prejudețioasă libertății de mișcare a unui deputat naționalist după „spiritul vremei“, și lăsând în plata Domnului și partid și program și principii naționale, s'a pus încai cu totul pe baza principiară a adversarilor noștri, pe baza ideei lor de stat, ceea ce i-a și câștigat viuele aplause ale opozițiunii obstructioniste de tóte culorile.

Căci bine să se noteze, deputatul Dobrei n'a accentuat și n'a pretins nimic în această vorbire a sa, ce n'ar fi putut accentua și pretinde cu alte cuvinte de exemplu ori și care dintre membrii partidului popular maghiar, care are în programul séu un punct, prin care se reclamă executarea conscientioasă a legii naționalității. A pune capet abuzurilor administrației, a respecta legile și în special legea naționalităților, a asigura dreptul de întrunire și de asociare, a introduce votul universal și secret, a cassa virilismul și prepotența fișpănescă în comitate, — tóte acestea sunt pretensiuni ce le-au ridicat cu mai multă, ori mai puțină sinceritate și anumite partide și fracțiuni maghiare.

De aceea deputatul Hock în vorbirea sa a emulat încâtva cu Dr. Vlad în a vorbi despre cele ce ar trebui să se 'ntemple în cadrul ideei de stat maghiare, ca să fie împăciuite naționalitățile; de aceea acel deputat ungar a declarat, că cu Dr. Vlad póte sta de vorbă.

Și pentru ce le spunem tóte aceste? Pentru-că trebuiesc spuse, ca să se se facă lumină, căci, cum au vedut cetitorii noștri din cele publicate în numărul de erí al fôiei noastre sub titlul „Izbucniri pătimeșe sui generis“, cei ce 'și închipuiesc, că acum ei cu deputatul lor Vlad au luat în arendă politica noastră națională și că toți căți nu aprobă atitudinea deputatului Dobrei sunt nisece „impertinenți“, „mojici“ și „rêutăcioși“, acele unelte ale „spiritului vremei“, đicem, au ajuns într'o stare psihică, ce reclamă urgent să li-se pună o dosă bună de ghiață la cap.

Certa în jurul armatei.

— Tisza raspunde la discursurile lui Koerber și Windischgraetz. —

Điceam în numărul de erí, că discursurile ce s'au ținut în camera Seniorilor austriaci în cestiunea armatei, i-a turburat réu pe cei din Budapesta, și că Tisza va răspunde.

Acésta s'a și întâmplat în ședința de erí a dietei.

Afacerea fiind de o importanță capitală pentru domni Maghiari, dieta nu s'a ocupat erí cu altceva, decât cu cele ce s'au petrecut Sâmbătă în camera Seniorilor austriaci.

Cel dintăi a luat cuvântul Emeric Hodossy (partidul guvernului). Într'un discurs plin de mâhnire, Hodossy a încercat să respingă și combată declarațiunile privitoare la monarchia unitară, đicend că *Ungurii pot să schimbe legea pactului atunci când lor le place*.

Ministrul președinte conte Tisza profită de ocazie pentru a-se rêsboi cu Koerber și Windischgraetz. Spune, că e o tristă apariție, că peste Laita voesc éráși să reînvieze monarchia unitară. Nisuințele spre realizarea acestei dorințe de două ori până acum au pus tronul și monarchia în fața pericolelor estreme, însă în ambe casurile Maghiarii au fost aceia, cari au salvat tronul de nimicire (!)

Tisza respinge și el declarațiunile de drept public accentuate de Koerber, și spune, că Koerber vatémă coróna atunci

când dice, că reformele militare sunt de puțină valóre, căci e știut, că *aceste reforme s'au luat în plan cu consimțământul Maj. Sale*.

Continuând Tisza, dice, că prin acentuarea principiilor Koerberiane, nu se face serviciu decât partidului independist, căci ele fac, ca națiunea maghiară să cadă în brațele acestui partid.

Discursul ministrului președinte a fost viu aplaudat de tóte partidele.

După Tisza au mai vorbit Kossuth Polonyi, Lovaszy și Ugron, parte sprijinind, parte atacând pe Tisza și Koerber.

Viitórea ședință se va ținé Sâmbătă.

Cestiunea armatei.

(Din discursul prințului Windischgraetz.)

În numărul de erí am promis, că vom reveni asupra importantului discurs, ce l'a ținut prințul Windischgraetz în ședința de la 12 Decembrie a camerei Seniorilor austriaci.

În introducerea discursului, oratorul a spus, că interpelația la care a răspuns ministrului president Koerber, este motivată prin viul interes, ce se manifestă din partea camerei în tóte afacerile ce privesc armata. Interesul acesta a fost poțentat prin scirile venite din Ungaria, așa încât n'ar fi fost la loc o tăcere într'o cauză, care agită actualmente în mare măsură spiritele tuturor cercurilor politice. E vorba dór de glorioasă armată comună. În interpelație, subscriitorii ei au evitat a-se ocupa cu diferitele reforme plănuite și acésta din cauză, că peste câte-va zile se vor întruni delegațiunile, și n'au vrut să prejudece acestei corporațiuni, căreia se va presenta spre desbatere constituțională budgetul afacerilor comune ale monarchiei. De altă parte faptul acela, că nu s'a admis în interpelare desfășurarea amănunțită a reformelor plănuite, vré să đică, că noi am voit să indicăm categoric, că *vreem să se mențină comandantului suprem al armatei dreptul esclusiv de dispozițiune asupra limbei de conducere, comandă și organizație internă a armatei întregi monarchiei*.

Cred, — urméză oratorul — că în privința acésta e suficient a accentua, că decí pe celălalt teritoriu de stat (Ungaria) și cređut oportun o constatare referitor la acésta, pe noi acésta constatare nu ne póte atinge de loc, și noi ținem la concepția noastră, după care *drepturile majestatiche ale coróniei și dreptul supremului comandant, le recunóscem în tóta estensiunea lor, fără nici o rezervă...*

Vêđurăm, domnilor, că guvernul regal ungar a anunțat în programul séu reforme însemnate, despre cari s'a đis, că ele înșemná victoria vechilor dorințe și vechilor nisuințe ale națiunii maghiare. Vêđurăm, cum în dieta ungară conducătorii opoziției, care scie să cumpănescă bine conținutul cuvintelor sale, a declarat, că și de aici înainte programul partidului séu este crearea armatei independente, însă renunță la obstrucție, pentru-că au dobândit rezultate, despre cari cu căți-măni mai înainte abia cutezau să viseze. Vêđend acestea, e de sine înțeles, că noi am fost cuprinși de cele mai serioșe îngrijiri și nu e de mirat, decât în astfel de împrejurări programele militare respretutindenți ca ciupercile.

Cum s'ar pute să luăm mai cu efect poziție față de nisuințele, cari ținesc la introducerea aspirațiunilor naționaliste în sinul armatei, decât prin alipirea de principiu, că armata comună numai atunci póte să dea puternicul scut al imperiului *tuturor naționalităților* din întréga monarchie, decât idea unității, decât spiritul concordiei și unirei va străbate și vivifica armata, care spirit, — decât e permis să citez cuvintele, ce s'au adresat armatei — respectéză ori-ce însușire națională și resolve tóte contrarietățile când folosesc spre binele întregului calitățile fiș-cărui popor singular. Și decă conducătorii opoziției maghiare a declarat, că opoziția va veghia, ca reformele să se execute lea

ția, ca astăđi. E criminală înșistența părinților, de a băga cu tot prețul în școlă băeți slabi de constituție, isterici, cari nu sunt în stare a-și concentra atențiunea nici pentru câte-va minute. Munca spirituală reclamă întreit și împătrit mai multă energie corporală, decât munca fisică. Celebrul fiziolog *Schiff* a constatat, că o muncă intensivă spirituală de 3 ore consumă tot atât sânge ca și o muncă corporală de 12 ore.

Școlă nu e sanatoriu. Copií nepuțincioși au trebuință de sóre, hrană bună, mișcare în aer curat. În școlă, sub greutatea instrucțiunii și a localelor de multe ori neigienice, și din ce sunt nenorociți, se nenorocesc și mai réu.

3) Una din principalele cauze ale surmenajului e de a se căuta în întocmirea nepedagogică a *planului de ore*. Obiectele de învățământ nu sunt grupate în planul de ore după principiul *gradațiunii descendente*, începându-se tot-deuna cu obiectul cel mai greu și trecându-se succesiv la obiectele, cari reclamă mai puțină

încordare intelectuală, și astfel obosesc mai puțin creurul și organismul. Dr. L. Wagner (Unterricht und Ermüdung, Berlin 1898) recomandă la compunerea planului de ore pentru gimnasiu, următorul canon: matematică, latină, elină, gimnastică, istorie, geografie, aritmetică, istorie naturală, desemn, religie; ér Dr. F. Kemsius (Arbeitshygiene der Schule auf Grund von Ermüdungsmessungen, Berlin 1898) stabilește următoarea scală: gimnastică, matematică, limbă streine, religie, limba maternă, sciințele naturale și geografia, istoria, cântări și desemn. — Consult ar fi la tot cazul, ca la compunerea planului de ore să se aibă în vedere *principiul alternării obiectelor mai grele cu obiectele mai ușore*, principiu formulat deja de *Rousseau*, care secretez artei pedagogice îl află în *echilibrarea forțelor active spirituale, séu în alternarea rațională între încordare și recreare*.

(Va urma.)

și consecuent, atunci și eu țin să accentuez aici categoric, că noi nu vrem ajungerea scopului lor final, adică înființarea armatei independente maghiare. Dacă esecutarea reformelor puse în vedere s'ar pără potrivite a promova naționalizarea unilaterală a unei părți din armata comună, atunci, după a mea părere, acesta ar da ansă legislativei de aici (austriace) de a face obiect de serioasă cumpănire concursul proporțional la cheltuielile comune ale monarhiei. Căci altfel, domnilor, am fi espuși pericolului, ca populațiunea acestui stat și așa prea mult încărcată cu sarcini, să se obosască în direcția acosta, în „rolul mielului răbdurii“.

Prințul reflectează apoi pe scurt la răspunsul, ce l'a dat interpelației ministrului președinte Koerber. Declară, că cu plăcere ia spre știință enunțarea lui Koerber, că prin reformele plănuite de Maghiari, nu se alterează unitatea internă și esternă a armatei, bazele și tradițiile ei, și că guvernul austriac e decis a se opune hotărât oricărei năsuințe ce tinde spre slăbirea comunității armatei, garantată prin legile vechi și prin legile pactului...

Incheie exprimând dorința, ca pentru a-se valida interesele și vederile populațiunii Austriei în direcția acosta, să urmeze un period de lucrare parlamentară roditoare, căci și guvernul numai atunci va pute fi în poziția de a-și valora autoritatea și greutatea înaintea consilierilor coronei, responsabil în afacerile comune ale monarhiei.

Kossuth — contrașis.

Duminecă blândul și pacnicul Francisc Kossuth s'a prezentat înaintea alegătorilor săi din Czegled, ca să-i dimerescă asupra pactului, ce l'a făcut cu Tisza.

Multe a spus d-l Kossuth. Și-a repetat, frazele ce le-așis în dietă asupra „marilor succese“ și asupra oportunității de a nu mai face obstrucție.

— Factorii chemați a crea legile, regele și majoritatea parlamentară, au enunțat că limbă de comandă maghiară nu ni-se pôte da acum. Așis n'am puté lupta, decât cu arme, pentru aplicarea cărora națiunea n'are forța suficientă, și nu cred, că ar avé și voința.

Voci: Are din belșug!

— Ar fi vorba atunci, ca forței să-i opunem forță...

Voci: Noi nu cedăm!

— Ar trebui să luăm arme contra armelor...

Voci: Cu toții vom merge! De ce trebă sunt armele?

— E ușor a dice acosta aici, în piața Czegledului, între amici și frați, că mergem....

Voci: Și n'48 ne-am dus!

— Dér când ne pun în piept puscile Mannlicher și tunurile?..

Voci: Nicl o supărare!

— Și când noi n'avem arme?..

Voci: O să avem!

— Ohiar și cel care voese lupta, trebuie să cumpănescă că ce e de făcut. Orî cât de mare și numéros ar fi un partid, el n'are dreptul a încurca națiunea în revoluție, înainte de a-o întreba, decât voese orî nu lupta pe vieță pe mörte.

Voci: Vrem! Vrem!

— Noi înainte de tôte suntem patrioți; pentru patrie trebuie să jertfim tot, numai una nu: însași patria. Cei ce continuă lupta cu arme excepționale dic, că noi am desarmat și am încheiat pace.

Voci: Trăescă Szederkenyi (conducătorul grupului ugronist).

— Și eu vréu să trăescă, căci nu vréu mörtea nimerui...

Și tot așa până la fine: Kossuth vorbesce, ai săi îi riposteză cam pișcător.

SCIRILE DILEI.

— 2 Decemvrie v.

Doliu în casa domnitore. Archiducesa Maria Clotilda, fiica archiducelui Iosif, a încetat erî dimințată din vieță în

etate de 19 anî. Răposata a suferit timp îndelungat de bôla de piept.

Acțiunea societății „Emke“. Din Hunedóra i-se sorie diarului „E-k“ din Clușiș că în comuna Răcăștiea s'a constituit în ziua de 8 Decemvrie o secție a „kulturregyletului“. Corespondentul diarului maghiar susține, că Răcăștiea ar fi comună străvechiă maghiară, locuitorii însă în cursul timpurilor și-au uitat limba și s'au valahisat. Acuma s'au pus pe lucru să-i „remaghiarizeze“ pe acești „Maghiari“, cari nu-și mai știu limba. În fruntea acțiunii, dice „E-k“, stă pastorul reformat Imre István, spriginit de notarul Csucs Lajos, învățătorul de stat Kercsedy Géza și alți „patrioți“.

Ucigașul lui Morariu. În 28 Sept. s'a găsit cadavrul lui Ioan Morariu din Sibiu, ér peste câte-va zile s'a prezentat véduva lui la procuror, denunțându-se ca autóre morală, ér cel ce a executat omorul ar fi Ioan Bobangu, pe care ea l'a miuit spre acest scop. Acesta aflându-se în România, a fost escortat alaltă-erî prin procuratura din Brașov la cea din Sibiu. Cercetările urméză.

„Emke“. Comitetul kulturregyletului ardelean a ținut Sâmbătă ședința lunară în Clușiș sub președința fișpanului conte Béldi Ákos. Din raport vedem, că Emke a dăruit câte-o bibliotecă școlei de uceinicl din Brașov-Blumăna și Brașov-Scheiü. Averea totală a kulturregyletului a fost la 30 Noemvrie de 2.890.118 cor. 49 bani.

Numele stradelor din Bistrița. Foile șoviniste sunt cătrânite réu contra senatului orașenesec din Bistrița, pentru-că într'una din ședințele sale din urmă a hotărît, ca numele stradelor orașului să fie exclusiv germane.

Spândurat. Ni-se sorie: Dirigintele postal Jul. Mayer din Sâmbăta inf., Duminecă nóptea 13 Decemvrie n. a. c. după 4 ore în spre ziua, s'a spândurat de grinda unui șopron, unde locuia. — Când l'au aflat locuitorii casei, era deja mort. Adevăratele cause ale sinuciderii nu-s cunoscute încă. Ce privesce pe răposatul, în purtarea oficiului său era prevenitor și amicabil, nimeni nu se putea plânge contra-i; decî și mörtea lui a făcut senzație și este mult regretată. — Dumneșeu să-l ierte! G. D.

Boriș Sarafoff și guvernul sêrbesc. Din Belgrad se vestesc, că Boriș Sarafoff dimpreună cu tovarășii săi au plecat la Paris, unde au de gând să petrecă timp mai îndelungat. Sarafoff n'ar fi plecat însă din Belgrad, decât guvernul sêrbesc nu l'ar fi somat să părăsescă capitala Serbiei. Ministrul plenipotențiar turcesc a pretins acosta. În Belgrad a rămas totuși un om de încredere al lui Sarafoff, pentru a face propoandă în vederea revoluțiunii din primăvara viitoare.

Omul sêlbatic. Din Madrid se scrie: Pe pământul Bascilor, în pădurea de lângă Fuenterrabia, paznicii de vamă au dat zilele trecute peste un om de o înfățișare deosebită: un bărbat cam de 30 de ani, a cărui îmbrăcăminte consta din o piele simplă de animal, ce o purta pe umeri. Paznicii voiau să-l prindă, el însă s'a refugiat și s'a ascuns într'o peșteră din muntele Jaizquin, a cărei intrare o închise grabnic cu bolovan și trunchi de arbori. Paznicii însă au desfundat intrarea și fără vre-o sfortare deosebită au prins pe locuitorul pescerei. L'au îmbrăcat c'un palton și l'au dus în Fuenterrabia la autoritatea civilă, ca să fie ascultat. Omul a spus, că se numesce Prudencio San Sebastian și că de tîner a trăit tot prin păduri. A fost ore cât-va timp la casa unui țeran din Oyareun, care însă l'a concediat, și de atunci n'a mai căpătat nicăiri refugiu. Ajuns în mare miserie, s'a refugiat în păduri, unde la început se nutria cu ouă de paseri și cu melci de pe țermul mării. Mai târziu a învățat, cum se pôte prinde căpriora și alte sêlbătăciuni, și deveni estra-ordinar de dibaci în prinderea păsărilor. Câte-odată mai punea mâna și pe câte un berbece rătăcit. Incet încet încep să urască pe ómenii, și ca aceștia să nu-i descopere pescera, numai rar de tot își

făcea foc. Carnea adese-ori o mânca crudă. Medicii esaminară pe omul sêlbătăcit și au spus, că e cu mintea întrégă, deși se observă la el o óre-care deprimare spiritală, ceea-ce i-a provenit însă din cauza singurătății în care trăise. Nenorocitul — deca putem să-i dicem așa — fû instalat într'un institut de binefacere.

Reuniunea femeilor române

pentru ajutorarea véduvelor sêrace din Brașov și Săcele.

Brașov, 1/14 Dec.

Acosta Reuniune și-a ținut erî la terminul obișnuit, ziua s-tului Andreiü, adunarea generală în sala festivă a gimnasiului nostru.

Afară de membrele din comitet, puține dame s'au intrunit. Se șie altcum, că adunările generale ale reuniunilor de dame de aici sunt tot-déuna slab cerotate D-na presidentă Balașa Blebea, a fost nevoită să aștepte aprópe o órá încă cu deschiderea ședinței, ca să se mai adune membre.

Din raportul general al comitetului se constată, că acosta Reuniune progrescă frumos, întru ajungerea scopului său, și desvöltă o activitate multămitóre.

Fondul Reuniunii a ajuns cifra de cor. 20.114-11; a sporit în anul din urmă cu cor. 912-87. S'a împărțit în anul trecut, sub titlu de ajutore véduvelor sêrace, la 56 suma de cor. 560.

Membre fundatóre, cu taxa de 50 cor., numără Reuniunea 33. În decursul anului din urmă s'a înscriș în șirul membrilor fundatóre d-na Balașa Blebea, presidentă Reuniunii. Membre ordinare sunt aprópe tôte damele clasei culte din Brașov. Sunt însă prea de tot puține membre din frunțele femeii ale Scheiului și Brașov-vechiului. În raport se și amintesc de acosta împrejurare. Câte femei nu ar puté, și ar avé datorință, a-se înscrie. Scopul Reuniunii, ajutorarea véduvelor sêrace, obligă pe fie-care femeie, cu ceva stare, a-se înscrie în șirul membrilor Reuniunii.

În privința acosta revine preoților noștri din Brașov o mare datorință de împlini.

În statutele Reuniunii se dice, că ajungând fondul cifra de 10.000 fl. Reuniunea va avé să înființeze un asil pentru véduve sêrace „scăpătate“, cum se exprimă statutele.

Fondul a trecut acum peste 10.000 fl. Să înțelege, între împrejurările de acum nu se pôte vorbi de înființarea asilului cu acest capital. De aceea comitetul a propus, ca să se lucreze și de aici încolo tot pe bazele de până acum, ceea-ce s'a și primit. Tot deodată i-s'a dat însă comitetului autorisarea, că oferindu-se ocaziune binevenită, să cumpere un teren potrivit pentru asil.

Adunarea generală a luat la cunoscință că fericitul Nicolae Eremie a lăsat prin testament, un legat de 200 cor. în folosul Reuniunii. Legatele făcute în folosul reuniunilor și bisericilor încep a-se plăti însă numai peste 5 ani și se achită până la 10 ani. Atunci se va primi și de cătră Reuniune acosta sumă.

Raportul casierei, a d-nei Virginia Vlaicu, arată în detail starea averii și mersul administrației din anul expirat. I-s'a exprimat multămită.

Mutându-se d-na Ana P. Petrescu din Brașov, comitetul a devenit redus. Adunarea generală de ieri a complectat comitetul, alegând pe dómna Elena N. Ciurcu.

S'a ales apoi o comisie, care să sconteze cassa în anul viitor și să revideze socotelile d-nele Eufrosina Axentie Sever, Elena Burduoiu și Balașa Blebea. Pentru verificarea procesului verbal s'au ales d-nele Elena Dr. Blaga și Catinca N. Bogan. Cu acestea adunarea s'a încheiat.

Rap.

Șarlatani dibaci.

Eserocheriile ce se fac pe socotéla bietelor fete doritóre de a-se mărita, este un capitol permanent în rubricile diarelor streine, unde se scrie despre procese și urmăriri. Dilele acestea tôte foile au publicat urmărirea unui anumit Neuber, care într'un sanatoriu din Elveția făcuse cunoscință cu două dame bogate, una din Rusia și a doua din Austria. El se dedea de proprietar de plantage din America și promise fie-căreia, că o va lua de nevastă.

Fiind el om elegant, cu maniere alese și îndrăsnéș, nicl una, nicl alta nu bănuia, că are de a face cu un escroc ordinar. Așa se întâmplă, că de la Rusóica stóirse 80.000 franci, ér de la nemțóică 116.000 coróne, și apoi spălă putina. Mirescele, remase buzate, alérgă acuma pe la poliții, să cêră urmărirea mirelui pungaș. Ia-l însă de unde nu-i.

O șarlatanie analógă s'a petrecut vara trecută și cu o biată Româncă din Bonțida din apropierea Clușiului. Aici însă șarlatantul a fost prins și dat judecării. Procesul s'a judecat în 12 Decemvrie la tribunalul din Clușiș, și spre mirarea tuturor, s'a sfîrșit cu achitarea inculpatului.

Acest inculpat se numesce Kaizler Ödön, un bărbat elegant și frumos, care cu tóta etatea sa tîneră (30 de ani) a stat la gros deja în trei rânduri, și anume odată 1 an și 6 luni, apoi 2 ani și 6 luni și în sfîrșit 3 ani, avénd în tot'dauna a is-păși pedépsă de temniță ordinară.

Făcënd Keizler cunoscință în Clușiș cu o Româncuță frumósă din Bonțida cu numele Maria Tămășanu, în etate de 20 ani, i-a făgăduit că o va lua de nevastă. El s'a dus acasă la părinții fetei, cari s'au bucurat de norocul fetei, care măritându-se după un domn, le va face mare onóre. Șarlatantul i-a făcut pe bieții ómenii să ia împrumut pe moșióra lor câte-va sute de coróne, cu cari să cumpere, dicea el, cele trebuincióse pentru nuntă. După acosta s'a dus cu viitóreá sórá și cu logodnica la Clușiș, ca să facă cumpărături. Aici și-a făcut la un croitor haine, răménénd dator cu 150 coróne, la un giuvaergiu a rămas dator cu 72 coróne, ér de la un tapițer a stors bani gata 280 coróne. Pretutindenea spunea, că el e silvicultor la contele Banffy, ér de la socrul său, care e un țeran bogat, va primi în ziua nunții suma de 2000 fiorini.

Făcënd el ispravile acestea, a plecat cu logodnica în călătorie de nuntă, înainte de nuntă. A umblat prin Arad, Timișóra și Budapesta unde li s'au isprăvit paralele și au început să amanezeze din giuvaeruri și haine. În cele din urmă „logodnicul“ a ajuns pe mâna poliției, ér logodnica nu-mai ea o fi sciind cum s'a întors acasă. Destul, că Sâmbăta trecută tribunalul din Clușiș sub președința lui Bodor Laszló s'a ocupat cu eserocheriile lui Kaizler și în urma pleoariei lui Dr. Albert Sándor, acusatul a fost achitat pe motiv, că el „și-a sêvîrșit eserocheriile basat pe nisce minciuni“, despre cari cei înșelați puteau să se convingă forțe ușor, decât s'ar fi interesat. Industriașii păgubiți și mirésa rămasă de risul lumei, au apelat.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 15 Decemvrie. Proiectul de budget pentru cheltuielile comune pe 1904 se prezentă cu cifra de 335 milioane coróne, din care 319 milioane se revin budgetului armatei comune și al marinni. Pentru trupele din Bosnia se prezentă suma de 33 milioane, cheltuielă estraordinară. Pentru cumpărarea de tunuri s'a pus în budget suma de 15 milioane.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop

BIROUL AVOCAȚILOR

W. A. Macedonsky

și

Nicolae Andrei Popovici

doctori în Drept

Nr. 9 Strada Doamnei Nr. 9.

București.

óre de consult 9—11 a. m. 5—7 p. m.

Consultațiile se pot da în limba franceză, germană, ungară și rusă, corespondențele asemenea. Biuroul se însărcinéză și cu încasări, informațiuni comerciale și executări de sentințe.

PAGLIANO-SIRUP

Mijloc de curățirea sângelui. Preparat din anul 1838, de Prof. Girolamo Pagliano, FLORENZ, Via Pandolfini, (ITALIA).
Depositul de trimitere: Farmacia BRACHETTI. ALA, Süd-Tirol.

FILIALA G. FOITH, Tîrgul Pómelor 18, lângă Eremias.

Din cauza desfacerei totale a Filialei mele, **vînd cu prețuri ieftine**, scădute, chiar și sub prețul de cumpărare, **tote mărfurile** și tot asortimentul de rufărie de tricot bumbac și lână, pentru dame și bărbați, tot soiul de ciorapi, mănuși, bumbac de împletit și croșetat, dantele de ață, frumoase, fuste, lingerie și cravate frumoase.

Prăvălia este de închiriat de la 1 Ianuarie 1904,

4-10.1184

Cu toată stima **GEORG FOITH.**

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon

„Romana“ dans de colônă în 5 figuri. *Descriată și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere (în loc de prefață) de *Tunaru din Dumbrău, Popa.* — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

A trecut deja o jumătate de secol, de când, în epoca redșteptării noastre naționale, s'a compus și înființat în Brașov „Romana“, unicul dans de colônă român. În iarna anului 1901, cu ocaziunea jubileului de 50 de ani de la fondarea Reuniunii femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Brașov cu ocaziunea acésta și jubileul de 50 de ani al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de părechii, damele purtând costum național, au jucat „Romana“ jubilară, adecă au executat acest dans în tocmăi după regulile și prescrierile originale, cum s'a executat înainte cu 50 de ani la primul bal al „Reuniunii“.

Autorul broșurei explică „Romana“ în strînsă legătură cu muzica ei după aceste reguli și prescrieri originale, fără abaterile și erorile, ce cu timpul s'au furisat în acest dans. (Explicarea figurilor o face alături și în limba germană.)

Meritul autorului broșurei mai sus anunțate este, că a fixat regulile originale ale „Romanei“, ca ori și unde în ținuturile și țările locuite de Români acest dans de colônă român să pótă fi studiat și jucat cum se cade și uniform. De aceea a adus la finea broșurei și textul frumoșei și atrăgătoare muzice a „Romanei“, explicând printru note toate mișcările dansului după tactele muzicii. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindeni între noi, a fost tot-deună o dorință viuă a publicului nostru de a o vedé jucându-se bine, esact și uniform. Credem, că broșura de față, care face istoricul și descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire și acurateță, va satisface pe deplin dorinței generale.

Broșura este în quart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei côle de note (muzica „Romanei“ cu explicări) și costa numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se pôte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Decemv. n. 1903

Renta ung. de aur 4%	119.—
Renta de coróne ung. 4%	99.15
Impr. cáil. fer. ung. în aur 3 1/2%	91.35
Impr. cáil. fer. ung. în argint 4%	98.45
Oblig. cáil. fer. ung. de ost I. emis.	95.40
Bonuri rurale croate-slavone	98.—
Impr. ung. cu premii	208.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	164.25
Renta de hârtie austr.	100.75
Renta de argint austr.	106.60
Renta de aur austr.	120.60
Rente de coróne austr. 4%	100.80
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	93.15
Losuri din 1860.	156.15
Acții de-ale Băncei austro-ungar.	16.14
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	774.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit	687.50
Napoleondori	19.06
Mărci imperiale germane	117.15
London vista.	239.55
Paris vista.	95.15
Note italiene	95.35

Cursul pieței Brașov.

Din 15 Nov. n. 1903.

Bancnot rom. Cump.	18.90	Vînd.	19.94
Argint român.	18.80	„	18.90
Napoleond'ori.	19.04	„	19.10
Galbeni	11.20	„	11.30
Ruble Rusesct	2.53	„	2.54
Mărci germane	117.—	„	118.20
Lire turcesct	21.58	„	21.60
Seris fonc. Albina 5%	101.—	„	101.25

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărți aici înșirate este a se mai adauga pe lângă portul postal aréat, încă 25 bani pentru recomandație.)

Cărți pentru comercianți și funcționari de bancă:

Introducere în contabilitate și contabilitatea împartidă simplă, de I. C. Panțu. O carte bună pentru a învăța cu ușurință contabilitatea. Pagini I—VII + 213. Prețul 2 cor. (+ 20 b. p.)

„Curs complet de corespondența comercială“ de I. C. Panțu. Conține modele de circulare, scrisori de informații, recomandări și acreditive, scrisori în comerțul cu mărfuri, comisiune și expedițiune; cestiuși cambiale, afaceri cu efecte, monede, cupóne etc. Prețul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

Al doilea capitol din contabilitatea dublă, de I. C. Panțu. Acésta broșură conține: afacerile de credit cambial și afacerile de bancă. Prețul broș. 2 coróne (+ 10 bani porto).

DISTILLERIE FRANÇAISE. PROMONTOR.

Coğnac

ANUNCIURI

sunt a se adresa subscrișei administratiunii. In cazul publicării unui anuiciu mai muș de odată se face scădémént, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Cruce séu stea duplă electro-magnetică

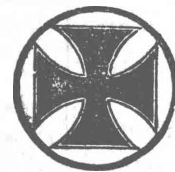
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și invioréză

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boa-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, ameteii, țuituri de ureche, bătaie de inimă, sgărçiri de inimă, asmă, auđul greu, sgărçiri de stomac, lipsa poftei de măncaie, receală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, uđul în pat, influența, insómnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din tóte părțile lumii, cari prețuesc cu multă mire inventiunea mea și ori-cine póte examina aceste a'estate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis s'ose confunde cu aparatul „Volta“, de óre-ce „Ciasul-Volta“ atăt în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oficius oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei male electro-magnetice o recomandă indeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor.

Pretul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție fórté slabă.

Expediție din centru și locul de vîndare pentru țéră și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A / E. colțul strada Kálmán.

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și străinătate:	
Pe trei luni ..	6 cor.	Pe trei luni ...	10 fr.
Pe șese luni ..	12 „	Pe șese luni ...	20 „
Pe un an	24 „	Pe un an	40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și străinătate:	
Pe an	4 cor.	Pe an	8 fr.
Pe șese luni .	2 „	Pe șese luni .	4 „
Pe trei luni .	1 „	Pe trei luni .	2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii cari se vor abona din nou, să binevoéscă a serie adresa lámurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea

„GAZETEI TRANSILVANIEI.“

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciurecu și la Eremias Nepoții.